

Samordningskansliet
Helge Jonsson
Tfn: 063-14 76 36
E-post: helge.jonsson@regionjh.se

2017-12-14

RS/2343/2016

PM översyn av den politiska organisationen inför mandatperioden 2019 - 2022

Regionfullmäktige beslutade den 14 februari 2017, § 18, att tillsätta en särskild beredning, med en ledamot från varje parti som är representerat i regionfullmäktige samt regionfullmäktiges presidium, för att se över den politiska organisationen inför kommande mandatperiod. Fullmäktige antog också direktiv för översynen.

Beredningen för översyn av den politiska organisationen för mandatperioden 2019 – 2022 har utifrån direktiven diskuterat vad regionens politiska organisation ska åstadkomma och vad den ska kännetecknas av. Beredningen har tittat på de politiska organisationerna i Landstinget Blekinge, Landstinget i Kalmar län, Region Norrbotten, Landstinget i Värmland och Landstinget Dalarna. Beredningen har diskuterat den politiska organisationen med förtroendevalda i Landstinget Blekinge och Landstinget Kalmar.

Beredningen konstaterade i inledningen av sitt arbete att nuvarande politiska organisation bildades i samband med att regionen fick ta över det regionala utvecklingsansvaret. Fram till dess hade landstinget några fullmäktigeberedningar som beredde ärenden åt fullmäktige och styrelsen hade ensamt ansvar för all verksamhet. Den politiska organisationen innebar att nya nämnder inrättades och att fullmäktigeberedningarna togs bort.

Den politiska organisationen genomgick en mindre justering under mandatperioden i samband med att det blev en ny politisk majoritet i fullmäktige.

Utvärderingen av den politiska organisationen har visat att de förtroendevalda och regionens chefer i stort sett är nöjda med organisationen bortsett från utskotten. Den huvudsakliga kritiken är att utskottens uppgifter är oklara och att de medför förlängda handläggningstider för ärenden utan att det synbarligen främjar demokratin.

Beredningen har diskuterat valkretindelning utifrån den nya bestämmelserna i vallagen och stannat vid att inte lämna något förslag i den delen.

Beredningen har informerat sig om medborgarförslag og och diskuterat ändring av reglerna, men stannat vid att några förändringar i nuvarande regler bör inte göras.

Beredningen har vidare diskuterat antalet ledamöter i fullmäktige. Beredningen föreslår att antalet ledamöter i fullmäktige är oförändrat.

Tillkomsten av valfrihetssystem inom primärvården ställde nya krav på den politiska organisationen. Det fanns behov av att på politisk nivå tydliggöra skillnaden mellan den som beställer vården och den som utför den. Därför inrättades vårdvalsnämnden med ansvar för beställningar i de valfrihetssystem som regionen har inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Den politiska organisationen har diskuterats utifrån den ekonomiska situation som regionen befinner sig i. Det behöver göras stora ansträngningar dels för att komma till rätta med de stora underskotten i verksamheten och dels för att styra hälso- och sjukvården. Styrelsen har i dag en stor belastning och bör frigöras för arbetet med den ekonomiska styrningen och uppföljningen. Beredningen föreslår därför att hälso- och sjukvårdsfrågorna förs över från styrelsen till en ny hälso- och sjukvårdsnämnd. Därigenom får styrelsen större utrymme att koncentrera sig på ekonomisk styrning och uppföljning samtidigt som det skapas förutsättningar för en förbättrad styrning av hälso- och sjukvården. Vårdvalsnämndens uppgifter förs till styrelsen för att upprätthålla objektiviteten och transparensen i behandlingen av olika utförare i valfrihetssystemen.

Beredningen har övervägt frågan om utskott under styrelse och nämnder och kommit fram till att det i nuläget inte bör finnas utskott. Frågan om utskott bör vara en fråga för fullmäktige varför det föreslås en bestämmelse om det i reglementena för styrelsen och nämnderna.

Idag har styrelsen ledamöter fast arvodering medan ledamöterna i nämnderna har sammanträdesarvoden. Beredningen har övervägt om skillnaden i arvoderingen ska finnas kvar med den nya organisationen och kommit fram till att så inte bör vara fallet. Arvoderingen bör vara lika för ledamöterna oavsett vilket organ de sitter i.

Omfattningen på ordförandeuppdragen för styrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden bör anpassas till de nya uppdragen för styrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Organen bör var och en ha en förste vice ordförande och en andre vice ordförande. Styrelsens ansvar för ledning och samordning av regionens verksamheter bör komma till uttryck i arvoderingen på så sätt att hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden presidier arvoderas något lägre än styrelsens presidium.

Heltidsuppdrag har idag ordföranden i regionstyrelsen samt förtroendevald som har årsarvode som sammanlagt uppgår till 95 % av arvode till regionstyrelsens ordförande. Heltidsuppdrag i den nya organisationen ska omfatta ordföranden i regionstyrelsen och förtroendevald som har fast arvode som sammanlagt uppgår till 90 % eller mer i från regionen.

Kostnaden för den nya organisationen med de föreslagna nya arvodena motsvarar i stort kostnaden för dagens organisation med utskott.

Arvodena till förtroendevalda utgår i dag utifrån arvodet till regionstyrelsens ordförande. Detta arvode fastställs genom särskilt beslut. Före 2015 fanns regler för uppräknings av arvodet och uppräknings skulle ske med den genomsnittliga löneökningen för anställda i regionen. Beredningen har övervägt frågan och kommit fram till att arvodena bör knytas till och följa ersättningen till riksdagsledamot. Detta arvode benämns basarvode. Ändringen medför en ökning av kostnaden för arvodet, men ökningen motsvarar nästan den ökning som skulle skett om arvodena räknats upp under nuvarande mandatperiod.

Ersättning till gruppleddare utgår idag med sammanträdesarvode för 5 dagar samt 0,48 % per mandat i fullmäktige. För att stärka gruppleddarnas möjlighet till att utföra sitt uppdrag bör arvodet beräknas utifrån annan grund. Fast arvode bör utgå med dels en fast del om 7,5 % av basarvode och dels en mandatbunden del om 2 % per mandat i fullmäktige. Det nya beräkningssättet medför att samtliga gruppleddare får ett högre arvode än med dagens regler. Förslaget medför en kostnadsökning om ca 1 850 000 kronor.

Idag utgår inget arvode till inte tjänstgörande ersättare som är närvarande på sammanträde. Fram till 2011 utgick ersättning med det lägra arvodet. Ersättningsregeln togs dock bort som ett led i de kostnadsminskningar som genomfördes i omställning 2010. För att stimulera ersättarnas närvaro av på sammanträdena bör ersättningsregeln införas igen. På så vis möjliggörs för ersättarna att följa verksamheten och vara bättre förberedd när de ska träda i tjänst. Förslaget beräknas medföra ökning av kostnaderna med ca 350 000 kronor per år.

Enligt arvodesreglerna går idag gränsen för när rätten till förlorad arbetsförtjänst upphör för den som har årsarvode överstigande 40 % av en heltid. Denna gräns bör höjas till 60 % för att bättre stämma överens med ordalydelsen i kommunallagen. Ändringen medför ingen påverkan på kostnaderna med den arvodering som föreslås.

Ordinarie ledamöter i regionfullmäktige och ordinarie ledamöter i nämnder samt regionens revisorer har i dag tillgång till dator eller annan plattform för informationsinsamling och kommunikation. Samhällsutvecklingen och den tekniska utvecklingen har kommit så långt att kommunikationsplattformar är så gott som var mans egendom. Det finns därför inte samma behov idag som tidigare att regionen tillhandahåller utrustning. Dock bör de förtroendevalda som har uppdrag som ordförande eller vice ordförande ha tillgång till utrustning. Därutöver kan förtroendevald inom den kretsen som idag har tillgång till utrustning vid behov få låna utrustning av regionen för läsning av handlingar och skapa handlingar i det politiska uppdraget. I och med det behövs inte heller regler för tilldelning av egen administratörsbehörighet. Fullmäktiges presidium har sedan 2014 i lagstiftningen fått status som politisk organ och fått nya uppgifter. Med hänsyn till det och till att presidiet har ansvar för det tekniska stödet till förtroendevalda bör fullmäktiges presidium, i stället för regionstyrelsen, besluta enligt reglerna för verktyg till stöd för förtroendevaldas arbete i regionuppdraget. Förslaget beräknas medföra en besparing på cirka 200 000 kronor.

Beredningen föreslår inga ändringar i reglementena för patientnämnden, regionens revisorer eller krisledningsnämnden eller i reglerna för partistöd och reglerna för stöd till politiska sekreterare. Reglementen och reglerna har dock uppdaterats redaktionellt.

Beredningen bedömer att den sammanlagda ekonomiska effekten av förslagen medför en ökning av kostnaden för den politiska organisationen med cirka 2 miljoner kronor. Denna ökade kostnad hänför sig framför allt till den uppdelning av nuvarande regionstyrelse till en regionstyrelse och en hälso- och sjukvårdsnämnd. Den nya organisation har sin grund i erfarenheter från den gångna mandatperioden där man upplever att regionstyrelsens dubbla uppdrag har försvårat strategi, styrning och uppföljning. En utveckling av strategi, styrning och uppföljning leder till en minskad kostnad för regionen.

Beredningen har utarbetat följande förslag

Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för patientnämnden i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för revisorerna i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
Reglemente för krisledningsnämnd i Region Jämtland Härjedalen
Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen
Regler för stöd till politiska sekreterare i Region Jämtland Härjedalen
Regler för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen
Verktyg till stöd för förtroendevaldas arbete i regionuppdraget